EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

VOICES INTO ACTION

STEMMEN IN ACTIE

Een kader voor de zinvolle participatie van leerlingen en families in de onderwijskundige besluitvorming

ECHTE VOORUITGANG IN DE RICHTING VAN INCLUSIEVE ONDERWIJSSYSTEMEN KAN ALLEEN PLAATSVINDEN DOOR ...

- **HET ERKENNEN VAN**
- **HET LUISTEREN NAAR**
- **HET BEGRIJPEN VAN**
- **HET HANDELEN NAAR**

... ALLE STEMMEN

Leerlingen en families beïnvloeden zelden de beslissingen op het gebied van onderwijs die rechtstreeks van invloed zijn op hun leven, zelfs als ze de kans krijgen om hun mening te delen in hun klaslokalen en gemeenschappen.

Het **Stemmen in actie** (Voices into Action - VIA)-project onderzoekt manieren om een meer participatiegerichte benadering van besluitvorming op onderwijsgebied te ontwikkelen, waarbij leerlingen en families centraal staan.

Het bevat het VIA-kader voor zinvolle participatie aan inclusief onderwijs, een reflectie-tool dat praktische en ethische overwegingen voor, tijdens en na de participatie schetst.

Wat zijn 'stemmen'?

De overdracht van waarden, overtuigingen, opvattingen en perspectieven van leerlingen en hun families.

Wat is 'zinvolle participatie'?

De erkenning en inclusie van de stemmen van leerlingen en families als **gelijkwaardig** en **integraal onderdeel** van discussies op alle systeemniveaus. Dit houdt in dat wordt gezorgd voor **actieve betrokkenheid** en **gedeelde macht** om ideeën te initiëren en beslissingen te beïnvloeden.

Het VIA-kader voor zinvolle participatie aan inclusief onderwijs

Het VIA-kader bouwt voort op een model van kinderparticipatie ontwikkeld door Laura Lundy (2007).[1] Het past de vier in het model gehanteerde concepten '**Ruimte**', '**Stem**', '**Publiek**' en '**Invloed**' toe op de onderwijscontext, en breidt deze uit tot families, naast kinderen en jongeren, rekening houdend met belangrijke ethische overwegingen.

Beleidsmakers, schoolleiders, leraren en andere belanghebbenden in het onderwijs kunnen het VIA-kader gebruiken om:

- **De stem van iedereen in de besluitvorming in overweging te nemen en daarnaar te handelen, vooral diegenen die gemarginaliseerd zijn of kwetsbaar zijn voor uitsluiting**
- **De capaciteit (kennis, begrip en vaardigheden) van alle belanghebbenden te ontwikkelen om te luisteren en hun stem te laten horen**
- **Een ethische benadering in alle stadia te verankeren en te handhaven (d.w.z. veiligheid, toegankelijkheid, kwetsbaarheid, partijdigheid en transparantie)**
- **De participatie van diverse belanghebbenden in verschillende systemen en contexten te ondersteunen, te evalueren en te blijven verbeteren**

VIA-kader

Ruimte

Veilige en inclusieve mogelijkheden creëren om stemmen te vormen en te uiten

- Selectievooroordelen minimaliseren door ervoor te zorgen dat gemarginaliseerde groepen worden opgenomen
- Gebruik maken van technologie, intergenerationele benaderingen en het gemeenschapswerk van niet-gouvernementele organisaties
- Aandacht besteden aan zorgen over toegankelijkheid, instemming/toestemming, veiligheid, recht op meningsuiting en recht op informatie

Stem

Vrije meningsuiting in het medium van keuze faciliteren

- Onderwerpen die zinvol, relevant en nuttig zijn voor het individu/de groep bespreken
- Toegankelijk voorbereidend materiaal en passende ondersteuning verstrekken om capaciteit voor participatie op te bouwen
- Aandacht besteden aan zorgen over kwetsbaarheid, persoonsgegevens en het recht op begeleiding van volwassenen

Invloed

Handelen naar de stemmen

- Zorgen voor duidelijkheid en transparantie over de wijze waarop naar stemmen wordt gehandeld en over de verwachte effecten
- Passende feedback geven aan alle deelnemers en hen betrekken bij het evaluatieprocessen
- Aandacht besteden aan mogelijke verkeerde interpretatie van stemmen en onbedoelde gevolgen

Publiek

Op verantwoorde wijze luisteren naar de stemmen

- De bijdragen van intergenerationele en uiteenlopende perspectieven aanmoedigen en waarderen
- Passende ondersteuning en middelen krijgen om de geuite opvattingen te begrijpen en te interpreteren
- Aandacht besteden aan machtsverschillen en onbewuste vooroordelen

Ga naar de website van VIA voor meer informatie over het project, het kader en de online VIA-toolkit, een interactieve bron met informatie en praktijkvoorbeelden:

www.european-agency.org/activities/VIA

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2022

[1] Lundy, L., 2007. '"Voice" is not enough: conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child' *British Educational Research Journal*, 33 (6), 927–942. www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01411920701657033

VOICES INTO ACTION

NL

Medegefinancierd door de Europese Unie

Gefinancierd door de Europese Unie. De meningen en standpunten zijn echter uitsluitend die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van de Europese Unie of de Europese Commissie. Noch de Europese Unie, noch de Europese Commissie kan daar verantwoordelijk voor worden gehouden.